

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Програма развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022-2024. године садржан је у члану 38. став 1. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број. 30/2018) и члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон).

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Предлог програма развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022-2024. године припремљен је у складу са Законом о планском систему Републике Србије. а на основу израђене Ех-ante анализе ефеката за циркуларну економију.

Програм развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022-2024. године је један од стратешких докумената којим се за период од три године одређује и усмерава процес транзиције са линеарне на циркуларну економију у РС. Анализирано је стање у привредном сектору, локалним самоуправама, управљању отпадом од хране, грађевинском отпаду и отпаду од једнократне пластике, примени зелених јавних набавки и добровољним инструментима, као и степену развијености свести јавности о неопходности очувања ресурса и енергије у циљу доприноса одрживом развоју. Посебан акценат је дат на анализу садржаја наставног програма за ученике основних и средњих школа и студената. На основу урађене анализе и добијених података, одређени су циљеви и мере којим ће се пружити подршка привреди, локалним самоуправама и свим слојевима друштва у примени концепта циркуларне економије, а све у циљу зелене транзиције Републике Србије.

Садржај Програма и основна концепција

Програм развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022-2024. године је комплексан и свеобухватан документ и конципиран је у складу са Законом о планском систему и Уредби о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика.

Задатак Програма развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022-2024. године је да створи стратешки основ за развој и унапређење циркуларне економије, кроз употпуњавање стратешког и законодавног оквира и планских докумената у овој области, у складу са правним тековинама Европске уније.

Овим документом покривене су најважније области од значаја за циркуларну економију: управљање отпадом; управљање водама; обновљиви извори енергије и енергетска

ефикасност; управљање хемикалијама; зелене јавне набавке и добровољни инструменти; природна политика; иновације и подизање јавне свести. Ове области разматране су у контексту тренутног стања и потенцијала за примену циркуларне економије. Иако је до сада спроведено више активности на увођењу принципа циркуларне економије, оне су биле спорадичне и са уским фокусом на поједине субјекте или теме. Овим документом дефинишу се приоритети за три године којима се поставља основ за даљи развој циркуларне економије, кроз један општи циљ и пет посебних циљева. Посебним циљевима су дефинисане мере и активностима које ће се спроводити у периоду 2022-2024. године, како би се остварио општи циљ: **Стварање подстицајног окружења за развој циркуларне економије у циљу подршке зеленој транзицији у Републици Србији**. Општи циљ такође подразумева да се организовано и систематски покрене развој циркуларне економије у Републици Србији и у њега укључе сви кључни актери.

Програм садржи Акциони план за три године којим су дефинисани посебни циљеви:

1. Подршка привредном сектору у трансформацији на циркуларни модел пословања
2. Подршка локалним самоуправама у стварању циркуларних заједница
3. Унапређење система управљања отпадом кроз ефикасније коришћење отпада у циркуларној економији
4. Подршка примени зелених јавних набавки и добровољних инструмената из области заштите животне средине
5. Подизање свести заинтересоване јавности и образовних институција о концепту циркуларне економије

Један од приоритета је подршка привредним субјектима у циљу унапређења ефикасности производње и уклањања отпада из ланаца снабдевања, задржавања компоненти и материјала у затвореном циклусу кроз поновну прераду и рециклажу, примене нових технологија и замене старих материјала напредним и обновљивим, преласка на коришћење обновљивих извора енергије и материјала, продужавања животног века производа кроз дизајн и одржавање и виртуелне испоруке робе и услуга. Поред помоћи привреди препозната је потреба за подршком и локалним самоуправама у изради локалних мапа пута за циркуларну економију како би се допринело формирању одрживих заједница. Такође, потребно је едуковати релевантне заинтересоване стране (медије, школе, универзитете, потрошаче), оснажити сарадњу између пословног и академског сектора за иновације које доприносе циркуларној економији и подстаћи примену зелених јавних набавки и добровољних инструмената из области заштите животне средине.

Предложеним пакетом мера се све текуће и будуће активности на овом пољу интезивирају и усмеравају на постављање основа за развој циркуларне економије у привреди и друштву, чиме се постиже синергијски ефекат. Укључивањем релевантних државних институција, привреде, локалних самоуправа, јавности и образовних институција у тај процес осигурава се ефикасна реализација постављених циљева и континуитет започетих промена.

Реализацијом мера даје се допринос даљем развоју ресурсно ефикасније, климатски неутралније и конкурентније привреде, привлачењу додатних инвестиција и стварању

циркуларних заједница широм земље, чиме се даје подршка и зеленој транзицији у Републици Србији.

За свих пет посебних циљева и дефинисаних мера, реализација ће се пратити преко извора провере-индикатора. За спровођење свих активности надлежно је Министарство заштите животне средине, а као партнери су препознати органи и институције које ће бити укључене у реализацију активности.

Циркуларна економија треба да користи грађанима, регионима и градовима, да допринесе одрживом развоју и климатској неутралности, као и очувању здравља људи и благостању. Процес транзиције на циркуларну економију тражи системски приступ, коришћење потенцијала истраживања, иновације и дигитализацију, као и повезивање свих заинтересованих страна и њихову дугорочну сарадњу.

Потпуна транзиција на циркуларну економију превазилази оквире трајања овог Програма од три године, тако да се овим документом процес започиње и постављају се темељи за даљи развој и примену овог концепта.

Програмом је предвиђен и начине праћења спровођења активности.

СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ПРОГРАМА

За спровођење **Програма развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022-2024. године** у 2022. и 2023. години нису потребна средства из буџета Републике Србије. Средства за реализацију активности биће обезбеђена од међународних донатора.

Средства за 2023. и 2024. годину биће обезбеђена у оквиру лимита на разделу Министарства заштите животне средине. Средства у износу од 3.600.000 динара у 2024. години биће обезбеђена у оквиру раздела 25-Министарство заштите животне средине, Глава 25.0-Министарство заштите животне средине, Програм 0407-Зелена агенда, функција 560-Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска активност 0002-Подстицање реализације образовних, истраживачких и развојних студија и пројеката у области заштите животне средине, економска класификација 424-Специјализоване услуге.